

ФОТОХУДОЖНИКИ ХПІ: ОЛЕГ МАЛЬОВАНИЙ

Красіков М.М.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Харківська школа фотографії – феномен, відомий в усьому світі, проте мало хто згадує, що фундаторами її значною мірою були політехівці. Достатньо згадати таких метрів як Олександр Супрун, Юрій Рупін та Олег Мальований. Всі вони одержали вищу освіту в ХПІ і вже під час навчання починали свою експериментальну діяльність в галузі мистецтва фотографії. Олег Іванович Мальований народився в м. Рубцовську (Алтайський край, РРФСР) 1945 р. Згодом родина переїхала до Харкова. Підлітком Олег захопився фотосправою, продовжував нею займатися і в студентські роки: в 1968 році вже влаштував першу персональну виставку. 1970 року закінчив механіко-металургійний факультет ХПІ, і хоча інженером-металургом Олегу працювати не довелося, технічна освіта знадобилася в тому, що спочатку здавалося захопленням, а потім стало професією та сенсом життя. Недарма його ще в 1970-ті роки називали одним із «найтехнічніших» фотографів Харкова, і не тільки тому, що він якнайкраще володів рецептурами кольорового друку, а роботи його були технічно складно зроблені. У творах Мальованого завжди відчувається рух, динаміка, і вони завжди дуже фактурні. У студентські роки Олег познайомився з Олександром Супруном, Юрієм Рупіним, Євгеном Павловим, Геннадієм Тубалєвим, Олександром Ситниченком, які 1971 року разом із Борисом Михайловим та Анатолієм Макієнком утворили легендарну групу «Время», митці якої, жадібно всотуючи авангардні новації світового фотомистецтва, шукали свої засоби виразності, експериментуючи з накладаннями слайдів, соляризацією, ізогелією тощо. Вже у 1976 р. Мальований став почесним членом Краківської фотоспілки, отримав низку нагород за серію «Гравітація» та інші твори – колажі та роботи в техніці кольорових еквіденсит. Високий, стрункий, з довгим завитим волоссям, Олег був схожий на Дюрера, і одного погляду на нього було достатньо, щоб зрозуміти, що це Художник. І точно не Homo Sovieticus. Про це ж свідчили і його твори, зокрема експерименти з ню, що взагалі «мистецтвознавці в штатському» завжди могли кваліфікувати як порнографію. Про світове визнання нашого земляка свідчать понад 30 золотих та срібних медалей та дипломів міжнародних конкурсів, зокрема гран-прі Kodak на Міжнародній виставці «Париж – Москва» 1989 р. в Центрі Жоржа Помпіду в Парижі. І під час цієї війни світлини Олега представляли українське фотомистецтво в Музеї Д'Орсе в Парижі. Мальований неодноразово брав участь у художніх акціях, які організував Етнографічний музей “Слобожанські скарби” ім. Г. Хоткевича НТУ “ХПІ”, зокрема у виставках “Харків у ста дзеркалах” в Харківському художньому музеї (2002), “Нескучне: фотопогляди” в галереї “Мистецтво Слобожанщини” (2019), “Харківські дворики” та ін. І завжди на цих імпрезах, як і на виставці 2026 р. в Єрмілов-центрі, де серед робіт з колекції Гриньових представлені були твори О. Мальованого, ніхто не проходив байдухо повз роботи Майстра.